

واکاوی مؤلفه‌ها و معیارهای مؤثر بر کیفیت زندگی روزانه در فضاهای شهری با تأکید بر حضور خلاقیت‌های هنری

چکیده

شهر مدرن امروزی علی‌رغم داعیه بهره‌مندی از دانش و تکنیک‌های نوین در برنامه‌ریزی و مدیریت چالش‌های پیش روی خود، با بحران جدی معنا مواجه است. شهری با فضاهای همگانی کسالت‌بار و بدون تشخیص که با تکرار هر روزه فعالیت‌های تحمیل‌شده از سوی قدرت انتظام‌بخش، در دام «روزمرگی» افتاده‌است. این مقاله با پذیرش این وضعیت به‌عنوان ویژگی ذاتی فضاهای شهری، در پی یافتن راهی برای عبور از این روزمرگی نهادینه‌شده در شهروند مدرن و بازگرداندن معنا به تجربه زیسته او در مواجهه با شهر - فضای شهری - است. از این‌رو، در راستای دستیابی به گزینه‌ای بدیل، به ساحتی به نام «زندگی روزانه» می‌پردازد. زندگی روزانه وضعیتی است که در ساختار تریالکتیک تولید اجتماعی فضا، در ارتباط با فضای بازنمایی (فضای زیسته) است. فضایی که با آمیزه زمان - مکان در ارتباط است و بستری مهیا برای حضور کنش‌مند فرد و بروز مقاومت او در برابر قواعد تحمیل‌شده از سوی قدرت حاکم به‌شمار می‌آید. از این رو به‌نظر می‌رسد ارتقاء کیفیت زندگی روزانه راه‌کار مناسبی برای بازگرداندن معنا به فضاهای شهری و مقابله با روزمرگی تنیده‌شده در بافت آن‌ها است. به همین منظور، پژوهش حاضر پس از بررسی بنیان‌های نظری پژوهش که مبتنی بر نظریه تولید اجتماعی فضا است، با روش مطالعات کتابخانه‌ای و تحلیل اسنادی، به واکاوی پیشینه پژوهش و نمونه‌های موجود پرداخته است. بر پایه این مطالعات، هشت عامل اصلی «نوع و ترکیب ضرب‌آهنگ‌ها»، «تکثرگرایی اجتماعی و مشارکت‌پذیری»، «رواداری سیاسی و مطالبات اجتماعی»، «نمادپردازی‌های آیینی و پدیده چندفرهنگی»، «حضور خلاقیت‌های هنری»، «سازگاری محیطی»، «مطلوبیت و انعطاف‌پذیری فضایی» و «خاطره‌انگیزی و حس مکان» به عنوان مؤلفه‌های مؤثر بر کیفیت زندگی روزانه در فضای شهری استنتاج شده است.

اهداف پژوهش:

۱. تبیین اثرات متقابل چندضرب‌آهنگی (چرخه‌ای - خطی) بر کیفیت زندگی روزانه در فضاهای شهری.
۲. واکاوی نقش فرهنگ محلی در اثرات چندضرب‌آهنگی (چرخه‌ای - خطی) بر کیفیت زندگی روزانه در فضاهای شهری.

سوالات پژوهش:

۱. چه مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌هایی بر کیفیت زندگی روزانه استفاده‌کنندگان از فضای شهری مؤثر است؟
۲. فرهنگ محلی به چه میزان در اثرگذاری چندضرب‌آهنگی (چرخه‌ای - خطی) بر کیفیت زندگی روزانه در فضاهای شهری نقش‌آفرینی می‌کند؟

کلیدواژه‌ها: فضای شهری، تولید اجتماعی فضا، زندگی روزانه، کیفیت زندگی روزانه.

مقدمه

«چیرگی عقل ابزاری» و «فردگرایی»، از جمله بارزترین ویژگی‌های ذاتی مدرنیسم است. عقل‌گرایی و تکنیک‌گرایی مدرن از یک سو منجر به تقلیل طبیعت (فضای مطلق) و افزایش سطح شهر (فضای انتزاعی) شده است (لوفور، ۱۹۹۱) و از سوی دیگر، تکرار هر روزه فعالیت‌های جوامع شهری، انفعال و عدم مشارکت (رونبرگر، ۲۰۰۸) را به بار آورده است. به بیان دیگر، فضاهای متنوع و منحصر به فرد جای خود را به فضاهای یک‌شکل و تکراری داده‌اند. این تکرار تپه‌ای از معنای زندگی شهری به مفهومی به نام «روزمرگی»^۱ تعبیر می‌شود (Lefebvre, ۲۰۰۴) که زندگی امروز ساکنان شهرهای بزرگ و کوچک را دربر گرفته است. از این رو، مسئله اصلی این پژوهش چگونگی عبور از این روزمرگی نهادینه‌شده در شهروند مدرن و بازگرداندن معنا به تجربه زیسته او در مواجهه با شهر - فضای شهری - است.

هانری لفور با پذیرش این تکرار و روزمرگی به عنوان ویژگی ذاتی شهرنشینی مدرن، نقد روزمرگی را شامل تمامی عناصر اقتصادی و اجتماعی می‌داند که از انسان مدرن یک شهروند می‌سازد. او پس از تاختن به روزمرگی و فرهنگ رایج که تبدیل به یک کالای مبتذل شده است و در کنار سایر صنایع، وسیله‌ای برای کسب درآمد شده است، برای رهایی از این وضعیت مبتذل، از «لحظه» و «حضور» سخن می‌گوید (Lefebvre, ۲۰۰۴). مقصود او «حضورکنش‌مند» شهروند مدرن در فضاهای شهری است. با پذیرش راهکار لوفور به عنوان راه رهایی از وضعیتی که ذکر آن رفت، سؤالات زیر پیش‌روی پژوهش‌گران قرار می‌گیرد:

- گزینه بدیل روزمرگی چیست و چگونه می‌توان به آن دست یافت؟

- حضور کنش‌مند شهروند در چه بستری مهیا می‌شود؟

- چه ویژگی‌ها و عواملی می‌تواند حضور کنش‌مند فرد در فضا را تقویت کند؟

به منظور پاسخ‌گویی به پرسش‌های یادشده، «نظریه تولید اجتماعی فضا» به عنوان نظریه پایه‌ای این پژوهش انتخاب شده است. از این رو، ابتدا در قالب بنیان‌های نظری پژوهش به طور اجمالی نظریه تولید اجتماعی فضا تشریح می‌شود و سپس زندگی روزمره و اجزای آن (روزمرگی و زندگی روزانه) به عنوان بستری که این نظریه بر آن استوار است، تبیین می‌شود. سپس تلقی این پژوهش از «کیفیت زندگی» به طور عام و «کیفیت زندگی روزانه» به طور خاص مورد مذاقه قرار می‌گیرد. در ادامه بررسی پیشینه مطالعاتی پژوهش با هدف تعریف کیفیت زندگی روزانه در فضاهای شهری در دستور کار پژوهش‌گران قرار می‌گیرد. در نهایت، عوامل سازنده کیفیت زندگی روزانه استنتاج می‌شود. این عوامل مشتمل بر مؤلفه‌ها و سنجه‌هایی است که با بهره‌گیری از آن‌ها می‌توان در راستای ارتقاء کیفیت زندگی روزانه گام برداشت و به مسئله پژوهش پاسخ داد.

همان‌گونه که پیش‌تر آمد، زندگی روزانه نوعی از زیست است که در ظرف فضای مصرف جاری است. از این رو، تجربه زیسته مردم و کنش‌های خلاقانه ایشان را دربرمی‌گیرد. کنش‌هایی که نشانه مقاومت در برابر زمان جداشده از فضا و مصرف مهارشده توسط قدرت انضباطی است (Lefebvre, ۱۹۹۲: ۱۵). به عبارت دیگر، زندگی روزانه بازی قدرت را به هم می‌ریزد و در برابر بازتولید آن در سطوح خرد که همان فضای شهری است مقابله می‌کند. این مقابله فقط در سطح مقاومت باقی نمی‌ماند و به نتیجه منتهی می‌شود. غایت آن رسیدن به لحظه رهایی است. اما

^۱ Everydayness

نکته مهم این جاست که فرآیند رسیدن به این غایت از مسیری عبور می‌کند که طی آن شهروند یا استفاده‌کننده از فضا به سطوحی از حظ درونی دست می‌یابد یا به عبارتی کیفیت را تجربه می‌کند. شناسایی ابعاد این کیفیت و چگونگی شناسایی آن، موضوع اصلی پژوهش حاضر است. لذا بر پایه پیشینه مطالعاتی این موضوع، تلاش شده است که مؤلفه‌های کیفیت زندگی روزانه در فضای شهری شناسایی شود و معیارهای سنجش آن‌ها استنتاج شود.

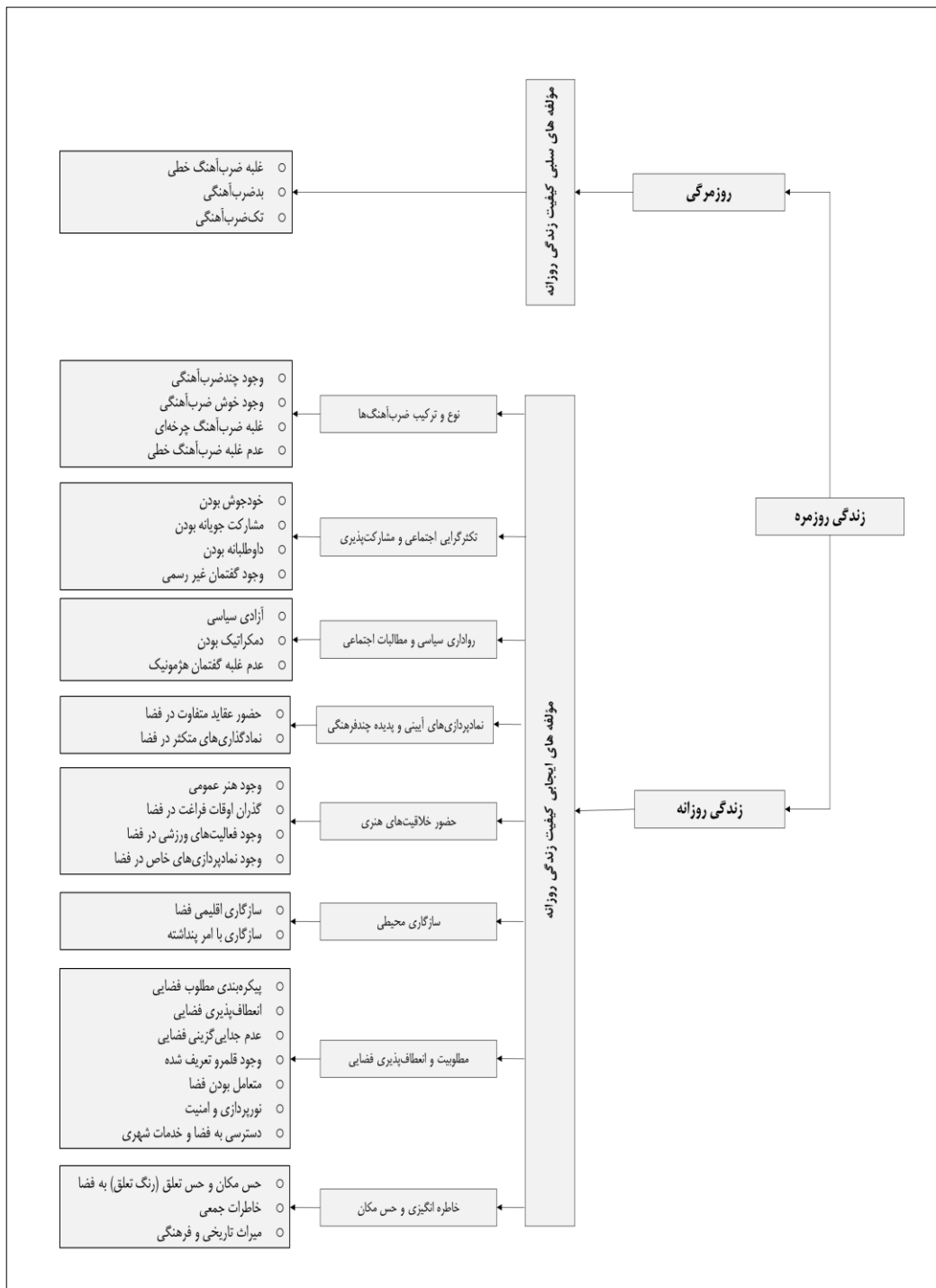
پژوهش حاضر براساس مطالعه کتابخانه‌ای و روش تحلیل اسنادی صورت‌بندی شده است. بدین ترتیب، به منظور دستیابی به هدف پژوهش و پاسخ به پرسش‌های متناظر با آن، ابتدا بنیان نظری پژوهش که مبتنی بر «نظریه تولید اجتماعی فضا» مطرح شده از سوی هانری لوفور است، مورد بررسی قرار گرفته است و سپس با جست‌وجو در پیشینه مطالعاتی پژوهش و نمونه‌های مرتبط با مسئله تحقیق، تلاش شده است تا مؤلفه‌ها و معیارهای مؤثر بر کیفیت زندگی روزانه استنتاج شود.

براساس این مطالعات و نیز بنیان‌های نظری پژوهش، می‌توان ادعا کرد که عوامل بی‌شماری بر کیفیت زندگی روزانه مؤثر است. مهم‌ترین این عوامل به همراه گزیده‌ای از مصداق‌های متناظر با هر عامل در جدول شماره (۲) آمده است. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، با تعدد عوامل مواجه هستیم و ممکن است این گستردگی باعث کاهش تمرکز پژوهش‌گران در مطالعه فضاهای شهری شود؛ از این رو، کلیت موضوع که همانا سنجش کیفیت زندگی روزانه در این گونه از فضاها است، با دقت و مطلوبیت همراه نباشد. بر این اساس، پژوهش‌گران به ادغام برخی از عوامل با یکدیگر و همچنین حذف عوامل با اهمیت کم‌تر اقدام کرده‌اند. بدین ترتیب مؤلفه‌های مؤثر بر کیفیت زندگی روزانه در قالب هشت عامل «نوع و ترکیب ضرب‌آهنگ‌ها»، «تکثرگرایی اجتماعی و مشارکت‌پذیری»، «رواداری سیاسی و مطالبات اجتماعی»، «نمادپردازی‌های آیینی و پدیده چندفرهنگی»، «حضور خلاقیت‌های هنری»، «سازگاری محیطی»، «مطلوبیت و انعطاف‌پذیری فضایی» و «خاطره‌انگیزی و حس مکان» دسته‌بندی شد. همچنین هر یک از مؤلفه‌های یادشده، مشتمل بر زیرمعیارهایی هستند که در قالب سنجه‌های کیفی متناظر در جدول شماره (۳) آمده است. مؤلفه‌ها و سنجه‌های کیفی مذکور به‌عنوان ابزاری در دست طراحان شهری در مطالعه فضاهای شهری بر پایه نظریه تولید اجتماعی فضا نقش‌آفرینی می‌کنند. بدین منظور، مدل مفهومی پژوهش که پلی است میان مطالعات نظری و موردپژوهی‌های آتی، در شکل شماره (۴) ارائه شده است.

نتیجه‌گیری

براساس این مطالعات و نیز بنیان‌های نظری پژوهش، می‌توان ادعا کرد که عوامل بی‌شماری بر کیفیت زندگی روزانه مؤثر است. مهم‌ترین این عوامل به همراه گزیده‌ای از مصداق‌های متناظر با هر عامل در جدول شماره (۲) آمده است. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، با تعدد عوامل مواجه هستیم و ممکن است این گستردگی باعث کاهش تمرکز پژوهش‌گران در مطالعه فضاهای شهری شود؛ از این رو، کلیت موضوع که همانا سنجش کیفیت زندگی روزانه در این گونه از فضاها است، با دقت و مطلوبیت همراه نباشد. بر این اساس، پژوهش‌گران به ادغام برخی از عوامل با یکدیگر و همچنین حذف عوامل با اهمیت کم‌تر اقدام کرده‌اند. بدین ترتیب مؤلفه‌های مؤثر بر کیفیت زندگی روزانه در قالب هشت عامل «نوع و ترکیب ضرب‌آهنگ‌ها»، «تکثرگرایی اجتماعی و مشارکت‌پذیری»، «رواداری سیاسی و مطالبات اجتماعی»، «نمادپردازی‌های آیینی و پدیده چندفرهنگی»، «حضور خلاقیت‌های هنری»، «سازگاری محیطی»، «مطلوبیت و انعطاف‌پذیری فضایی» و «خاطره‌انگیزی و حس مکان» دسته‌بندی شد. همچنین هر یک از

مؤلفه‌های یادشده، مشتمل بر زیرمعیارهایی هستند که در قالب سنجه‌های کیفی متناظر در جدول شماره (۳) آمده است. مؤلفه‌ها و سنجه‌های کیفی مذکور به‌عنوان ابزاری در دست طراحان شهری در مطالعه فضاهای شهری بر پایه نظریه تولید اجتماعی فضا نقش‌آفرینی می‌کنند. بدین‌منظور، مدل مفهومی پژوهش که پلی است میان مطالعات نظری و موردپژوهی‌های آتی، در شکل شماره (۴) ارائه شده است.

شکل ۴. مدل مفهومی پژوهش

فهرست منابع و مآخذ:

اشمید، کریستین. (۲۰۰۸). نظریه هانری لوفور درباره تولید فضا؛ به سوی دیالکتیکی سه بعدی. در گونواردنا، کانیشکا؛ کیفر، استفان؛ میلگرام، ریچارد؛ اشمید، کریستین (ویراستاران): فضا، تفاوت، زندگی روزمره؛ خوانش هانری لوفور، ترجمه: افشین خاکباز و محمد فاضلی، تهران: انتشارات تیسرا.

بحرینی، سید حسین؛ آفاکریمی، آرش. (۱۳۹۵). «تدوین ضوابط طراحی شهری بر مبنای شناخت و مقایسه الگوهای رفتاری با تأکید بر نقش اقلیم در فضاهای شهری در دو اقلیم سرد و کوهستانی و گرم و مرطوب جنوبی (نمونه موردی شهرکرد و بوشهر)». مجله محیط‌شناسی، دوره ۴۲، شماره ۱، ۱۶۸-۱۵۱.

بحرینی، سید حسین؛ خسروی، حسین. (۱۳۹۴). «بررسی تطبیقی تأثیر ویژگی‌های خرده‌اقلیم در الگوی رفتارهای شهری نمونه موردی: فضاهای شهری یزد (اقلیم گرم و خشک) و فومن (اقلیم معتدل و مرطوب)». مجله محیط‌شناسی، دوره ۴۱، شماره ۲، ۴۸۲-۴۶۵.

برزگر، سپیده؛ حبیبی، میترا. (۱۳۹۹). «کاوش ضرباهنگ زندگی روزانه در ساماندهی مصرف فضای شهری (مورد پژوهی: پیاده‌راه رشت)». مجله دانش شهرسازی، دوره ۴، شماره ۱، ۷۱-۴۹.

پاک‌نژاد، نوید؛ لطیفی، غلامرضا. (۱۳۹۷). «تبیین و ارزیابی تأثیرات مؤلفه‌های محیطی بر شکل‌گیری الگوهای رفتاری در فضاهای شهری (از نظریه تا عمل: مطالعه میدان تجریش)». ماه‌نامه باغ نظر، دوره ۱۵، شماره ۶۹، ۶۶-۵۱.

رونبرگر، کلاوس. (۲۰۰۸). هانری لوفور و زندگی روزمره در جست‌وجوی ممکن. در گونواردنا، کانیشکا؛ کیفر، استفان؛ میلگرام، ریچارد؛ اشمید، کریستین (ویراستاران): فضا، تفاوت، زندگی روزمره؛ خوانش هانری لوفور، ترجمه: افشین خاکباز و محمد فاضلی (۱۳۹۶). تهران: انتشارات تیسرا.

چربگو، نصیبه. (۱۳۹۶). «تبیین رابطه زمان و ادراک؛ تداوم معنای مکان به واسطه ریتیم‌های شهری (پدیدارشناسی تفسیری تجربیات زیسته افراد در منطقه ثامن شهر مشهد)». رساله دکتری شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، چاپ نشده.

چرخچیان، مریم. (۱۳۸۸). «بررسی تحلیل عوامل موثر بر افزایش دلبستگی به فضاهای عمومی شهری با تأکید بر تنوع فعالیتی». رساله دکتری معماری، دانشگاه علم و صنعت ایران، چاپ نشده.

حبیبی، میترا. (۱۳۸۲). «اهمیت پیاده راه‌ها و نقش آن در فضاهای شهری». رساله دکتری شهرسازی، دانشگاه تهران، تهران.

حبیبی، میترا؛ برزگر، سپیده. (۱۳۹۷). «معیارهای ضرب‌آهنگ‌کاوی زندگی روزانه در تولید اجتماعی فضای شهری با تکیه بر تجارب پژوهشی». فصل‌نامه صغه، شماره ۸۱، ۶۳-۴۷.

کیفر، استفان و همکاران. (۲۰۰۸). تولید هانری لوفور. در گونواردنا، کانیشکا؛ کیفر، استفان؛ میلگرام، ریچارد؛ اشمید، کریستین (ویراستاران): فضا، تفاوت، زندگی روزمره؛ خوانش هانری لوفور، ترجمه: افشین خاکباز و محمد فاضلی، تهران: انتشارات تیسرا.

کیفر، استفان؛ گوناردنا، کانیشکا؛ اشمید، کریستین و میلگرام، ریچارد. (۲۰۰۸). تولید هانری لوفور. در گوناردنا، کانیشکا؛ کیفر، استفان؛ میلگرام، ریچارد؛ اشمید، کریستین (ویراستاران): فضا، تفاوت، زندگی روزمره؛ خوانش هانری لوفور، ترجمه: افشین خاکباز و محمد فاضلی، تهران: انتشارات تیسرا.

قلعه‌نویی، محمود؛ جبل‌عاملیان، نیلوفر. (۱۳۹۴). «کاربرد ریتم‌های شهری در فرایند طراحی فضاهای شهری - نمونه موردی: فضاهای شهری محله جلفای اصفهان». فصل‌نامه صفا، شماره ۷۱، ۶۷-۹۰.

لوفور، هانری. (۱۹۹۱). تولید فضا. ترجمه: محمود عبدالله‌زاده. تهران: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران.

لوفور، هانری؛ رگولیه، کاترین. (۱۹۸۶). کوششی بر کاوش ضرب‌آهنگ در شهرهای مدیترانه‌ای؛ ترجمه میترا حبیبی و سپیده برزگر (۱۳۹۶). جستارهای شهرسازی، شماره ۳ (پیاپی ۴۷)، ۲۰۰-۲۱۲.

Adhya, A. (۲۰۰۸). The public realm as a place of everyday urbanism: learning from four college towns. Ph.D., Dissertation, the University of Michigan.

Alsaleh, R., Sayed, T., & Zaki, M. H. (۲۰۱۸). Assessing the Effect of Pedestrians' Use of Cell Phones on Their Walking Behavior: A Study Based on Automated Video Analysis. *Transportation Research Record*, ۲۶۷۲ (۳۵), ۴۶-۵۷.

Bridge, G., & Watson S. (۲۰۱۱). *The New Blackwell Companion to the City*. Oxford: Blackwell.

Brøgger, D. (۲۰۱۹). Urban diaspora space: Rural-urban migration and the production of unequal urban spaces. *Geoforum* ۱۰۲ (۲۰۱۹) ۹۷-۱۰۵.

Buckingham, S., Degen, M., & Marandet, E. (۲۰۱۷). 'Lived bodies' and the neoliberal city - a case study of vulnerability in London. *Gender, Place & Culture*, ۲۵(۳): ۱-۱۷.

Čakovská, B., Bihuňová, M., Hansen, P., Marcheggiani, E. & Galli, A. (۲۰۱۹). Methodological Approaches to Reflect on the Relationships Between People, Spaces, Technologies. *CyberParks*, ۲۵۱-۲۶۱.

Chatziefstathiou, D., Iliopoulou, E., & Magkou, M. (۲۰۱۸). UrbanDig Project: Sport practices and artistic interventions for co-creating urban space. *Sport in Society*, ۱۹ (۸-۹), ۱-۱۴.

Degen, M. (۲۰۱۸). Timescapes of urban change: The temporalities of regenerated streets. *The Sociological Review*, ۶۱(S1), ۱۷-۳۳.

Edensor, T. (۲۰۱۰). Walking in rhythms: Place, regulation, style and the flow of experience. *Visual Studies* ۲۵, no. ۱: ۶۹-۷۹.

Edensor, T. (۲۰۱۱). The rhythms of commuting. In *Mobilities: Practices, spaces, subjects*, ed. T. Cresswell and P. Merriman, ۱۸۹-۳۰۲. Aldershot: Ashgate.

Edensor, T., and J. Holloway. (2008). Rhythmanalysing the coach tour: The ring of Kerry, Ireland. *Transactions of the Institute of British Geographers* 33, no. 4: 483–501.

Gholamhosseini, R., Pojani, D., Babiano, I., Johnson, L., & Minnery, J. (2018). The place of public space in the lives of Middle Eastern women migrants in Australia. *Journal of Urban Design*, - (-), 1-21.

Halvorsen, S. (2014). Taking space: moments of rupture and everyday life in Occupy London. London. Antipode, 44 (2), 1-17.

Israt, A. S., Adam, M. (2019). FROM CONTROL STREET TO SHARED SPACE: A STUDY ON THE STREET HAWKING ACTIVITIES IN THE URBAN PUBLIC SPACES OF DHAKA CITY. *Asian journal of social sciences & humanities*, 1(1).

Kaplan, D. H. & Moigne, Y. (2019). Multicultural Engagements in Lived Spaces: How Cultural Communities Intersect in Belleville, Paris. *Journal of CITY & COMMUNITY*.

Laketa, S. (2017). Between “this” side and “that” side: On performativity, youth identities and “sticky” spaces. *Society & Space*, 36 (1), 1-19.

Lam, Fung Ki. (2011). Simulating the effect of microclimate on human behavior in small urban spaces. Ph.D., Dissertation, University of California, Berkeley.

Law J (2006) *After Method: Mess in Social Science Research*. Abingdon: Routledge.

Lefebvre, H. (1991). *Critique of Everyday Life (Vol. 1)* (J. Moore, Trans.) London & New York: Verso.

Lefebvre, H. (1991). *Writings on Cities* (E. Kofman & E. Lebas, Trans.). UK: Blackwell Publishing Ltd.

Lefebvre, H. (1991). *The urban revolution* (N. Smith, Trans.) Minneapolis: University of Minnesota Press.

Lefebvre, H. (1991). *Survival of capitalism: reproduction of the relations of Production*. London: Allison & Busby.

Lefebvre, H. (1991). *The production of space* (D. Nicholson-Smith, Trans.). Oxford: Blackwell Publishers Ltd.

Lefebvre, H. (1991). *The Everyday and Everydayness*. *Yale French Studies*, 43, 9–11.

Lefebvre, H. (1991). *Rhythmanalysis: Space, Time and Everyday Life* (S. Elden, Trans.). New York: Continuum.

Lefebvre H (2003) *Key Writings*, ed. Elden S, Lebas E and Kofman E. New York and London: Continuum.

- Lefebvre, H. (2004). *Rhythmanalysis: Space, Time and Everyday Life*. Trans. Stuart Elden, Gerald Moore. London, New York: Continuum.
- Legeby, A. (2013). Patterns of co-presence spatial configuration and social segregation. Ph.D., Dissertation, Royal Institute of Technology, Stockholm, Sweden.
- Liao, M. L., Gau, B. S., Chang, M. Y., Wu, C. Y., & Lee, M. B. (2016). Psychological Health-Related Quality of Life and Health Promoting Behaviors in Overseas Students. *BAOJ Med Nursing*, 2, 227.
- Luque-Reca, O., Pulido-Martos, M., & Augusto-Landa, J. M. (2018). Emotional intelligence in older adults and its relationship with quality of life: A review of the scientific literature.
- Meir, A. & Karplus, Y. (2017). Production of space, intercultural encounters and politics: dynamics of consummate space and spatial intensity among the Israeli Bedouin. *Royal Geographical Society (with the Institute of British Geographers)*
- Mekdjian, S. (2017). Urban activism and migrations. Disrupting spatial and political segregation of migrants in European cities. *Cities*, (77), 39-48.
- Mohamadi, A. (2010). Muslim women's experience in urban public spaces in a multicultural American context. Ph.D., Dissertation, Florida State University.
- Mosler, S. (2019). Everyday heritage concept as an approach to place-making process in the urban landscap. *Journal of Urban Design*,
- Oldenburg, S. (2018). Agency, social space and conflict-urbanism in eastern Congo. *Journal of Eastern African Studies*, 12(3), 204-223.
- Pavo, R. (2019). Night Market as Lived Space: The Case of Davao City, Philippines. *Asia-Pacific Social Science Review* 19(1), 76-89.
- Pinçon, M. & pinçon, M. (). SOCIAL POWER AND POWER OVER SPACE: How the Bourgeoisie Reproduces itself in the City. *INTERNATIONAL JOURNAL OF URBAN AND REGIONAL RESEARCH*.
- Pink S (2004) *Home Truths: Gender, Domestic Objects and Everyday Life*. Oxford and New York: Berg.
- Pink, S., & Sumartojo, Sh. (2017). The lit world: living with everyday urban automation. *Social & Cultural Geography*, 19 (7), 833-852.
- Reid-Musson, E. (2017). Intersectional rhythmanalysis: power, rhythm, and everyday life. *Waterloo. Progress in human geography*, 42 (6), 881-897.
- Rishbeth, C., & Rogaly, B. (2017). Sitting outside: Conviviality, self-care and the design of benches in urban public space. *Transactions of the Institute of British Geographers published by John Wiley & Sons Ltd on behalf of Royal Geographical Society (with the Institute of British Geographers)*, 42(-), 284 - 298.

- Robertson, M., Montuoro, P. & Burston, M. (2018). Overcoming obstacles on the peri-urban fringe: young people making new geographies. *Geographical Research*, 27(2), 101-113.
- Sukhadia, H., Dave, S. M., Shah, J. & Rathva, D. (2016). The Effect of Events on Pedestrian Behavior and its Comparison with Normal Walking Behavior in CBD Area in Indian Context. *Transportation research Procedia* (17), 653-663.
- Sun, Z., Bell, S., Scott, I. & Qian, J. (2019). Everyday use of urban street spaces: the spatiotemporal relations between pedestrians and street vendors: a case study in Yuncheng, China. *Landscape Research*.
- Thomas, G.M., Elliott, E., Exley, E., Ivinson, G. & Renold, E. (2018). Light, connectivity and place: young people living in a postindustrial town. *Cultural geographies*. 1-10.
- Tolonen, T. (2018). Minority young men's gendered tactics for making space in the city and at school. *Gender and Education*, 31:3, 408-424.
- Tynen, S. (2018). Lived Space of Urban Development: The Everyday Politics of Spatial Production in Nanjing, China. *Journal of Space and culture*, 1-17
- Weilguni, M. (2011). Streets, spaces and places - Three Pompeian movement axes analyzed. Ph.D., Dissertation, Uppsala University.
- Witten, K. Kearns, R. Carroll, P. & Asiasiga, L. (2017). Children's everyday encounters and affective relations with place: experiences of hyperdiversity in Auckland neighbourhoods. *Social & Cultural Geography*.
- Wong, S. (2017). Traveling with blindness: A qualitative space-time approach to
- Zhang, M., Wu, W., & Zhong, W. (2017). Agency and social construction of space under top-down planning: Resettled rural residents in China. *Urban Studies*, 50 (7), 1041-1060.